

**HÚSVÉTI AUTÓBUSZOS KIRÁNDULÁS SZEGED ÉS KÖRNYÉKÉN
2016. MÁRCIUS 25-28.**

1. nap 03. 25. péntek

Első utunk a **Milléri Vízügyi Múzeumhoz** vezetett. A múzeum fő látványossága az 1862-ben épült zsilip és az 1885-ben kiépített szivattyútelep. A szivattyútelep több mint száz éves gépe még ma is működik. Tárlatvezetőnk bőséges tájékoztatója közben elrészényülve, könnyezve emlékezett az egész üzem múltjára és jelenére.

Sétáltunk a közel ezer éves **Szolnok** belvárosában, Városháza, Megyeháza, Városi Kaszinó, Szigligeti Színház, Tisza Szálló és gyógyfürdő épületei megnézegettük, majd a Tisza parton megpihentünk és elkészítettük az első csoportképünket (borítón látható). A jelenlegi építészeti emlékeket is körbe jártuk, a fény harangot, a kérészek szobrát, az új Tisza hidat.

Szigligeti Színház

Tiszavirág híd

Ópusztaszeren a Nemzeti Emlékparkban válogathattunk a látnivalókban. Legtöbben a fő látványosságot a monumentális Feszty körképet tekintették meg, amely a magyarok bejövetelét ábrázolja. Mások sétálhattak a Skanzenben ahol Szabadtéri néprajzi gyűjteményt állítottak fel, különféle rendeltetésű házakkal, szélmalommal, templommal. Az Árpád Emlékművet híres királyink, vezetőink mellszobra fogja körbe.

A Rotundában multimédiás játszóteret hoztak létre különböző témakörökben. Itt megismerhették ki az Árpád ház hercegnőit, kincsek a földből, várak és csaták, a Feszty körkép története, 19. századi felfedezők.

A hatalmas szeri monostor romjai is körbejárhatók.

Árpád Emlékmű

Pallavicini kápolna és kálvária

Skanzen épületei, ez egy tyúkól

alföldi szélmalom

Fáradt kirándulóknak jól esik a vacsora, egyébként legjobb szakács az éhség

2. nap 03. 26. szombat

Ezt a napot részben **Szeged** megismerésére szántuk. Magyarország harmadik legnépesebb városa. A Tisza és a Maros találkozásánál fekszik. Legmeghatározóbb eseménye az 1879-es árvíz.

Az épületek nagy része elpusztult, és a mai Szeged nagyrészt az árvíz után épült, tágas körutakkal, új városszerkezettel, szebb, modernebb épületekkel váltották fel a régieket, ezért sokan a legszebb magyar városnak tartják.

Szent István tér közepén áll Magyarország első vasbeton technológiával készült víztornya, amely 1904-ben épült fel s a tetején lévő kilátó csigalépcsőn érhető el.

Körülötte híres szegedi építészek, tervezők szobrai sorakoznak.

Tervezője: Zielinszki Szilárd

Rövid sétával elértünk egy térre, ahol a Szent Rozália kápolnát találtuk. Benn éppen szerelte a riasztót a jókedvű, mosolygós pap. Behívott bennünket és lelkesen mesélt az épület történetéről, ami nem mindennapi esetet kínált. A kápolnát kétszer költöztették át a jelenlegi helyére és a görög katolikus közösség kapta meg 1921-ben.

Eredeti helyén a nagy árvíz úgy megrongálta, hogy lebontásra ítélték.

Lelkes hívek megmentették és a Dóm térre költöztették. Itt a nagy felújítások miatt nem illet bele a környezetébe.

Darabokra szedték és újra építették, így a mostani tágas területen talált nyugalmat, hatalmas fehér nyárfák árnyékában.

Dóm tér: Magyarország második legismertebb építészeti csodájaként tartják számon. A kiemelt épületegyüttest a Fogadalmi templom, A Szeged-Csanádi Egyházmegye intézményei és a Szegedi Tudományegyetem épületei alkotják. A tér árkádjai alatt több mint 110 neves magyar személyiségnek állít emléket a Nemzeti Pantheon.

A Dóm 1912 -1940 között épült Schulek Frigyes tervei alapján.

A Dómot kívül is belül is mozaikok, szobrok, domborművek sokasága díszíti.

A mostani felújítás után már az altemplom is látogatható, kiállításokat tekinthetünk meg, valamint kriptákat, urna sírokat alakítottak ki benne. Többek között itt nyugszik Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatási miniszter, aki a két világháború között, közéleti szereplésével nagy elismerést vívott ki.

1931 óta nyaranta itt rendezik a Szegedi Szabadtéri játékokat. Ma már közel 6000 fő foglalhat helyet az előadásokra készült széksorokban.

Csúri Ferenc szegedi órasmester készítette 1935-ben a zenélő órát. A déli harangszó után az egyetemi élet számos alakja felvonul a „Gaudeamus igitur” dallamára.

A téren áll még a 11. századból származó Dömötör-torony. Szent Dömötör a halászok és pásztorok védőszentje volt. A toronyhoz tartozó templomot az árvíz után lebontották, mert életveszélyessé vált.

Móra Ferenc Múzeum: Az épület díszítő elemeit, oszlopait, a görög művészetből merítették, így előtte Szókratész és Homérosz szobrai állnak. A múzeum igen gazdag régészeti, természettudományi és numizmatikai gyűjteménnyel rendelkezik.

Jelenleg időszakos kiállításoként járható, játszható végig Saint-Exupéry A kis herceg meséje, nem csak gyermekeknek. Lakhattunk a bolygókon, találkozhattunk a rókával.

Igazgatók voltak Tömörkény István (1904-1917), Móra Ferenc (1917-1934). Móra számtalan ásatást vezetett és ezekről beszámolt Utazás a Föld alatti Magyarországon című könyvében. Számomra felejthetetlen maradt a Hun sírok, hun nem azok...leírása.

Jól esett a sok halott tárgy között, kissé lazítani, előbbé tenni a múltat.

3. nap 03. 27. vasárnap

A napot a szegedi Zsinagóga megtekintésével kezdtük.

A **szegedi Új zsinagógát** 1900-1902 közt építették Baumhorn Lipót tervei alapján. Baumhorn 22 zsinagógát tervezett a 19-20. század fordulóján, legszebb alkotása éppen a mór – arab - mediterrán elemekkel vegyített szecessziós stílusú szegedi Új zsinagóga. A szegedi zsinagóga Magyarország második, a világ negyedik legnagyobb zsinagógája.

Szabadka felé vettük utunkat, de a magyar határon egy órát várakoztattak. Le kellett szállni a buszról, egy épületen áthaladva egyenként ellenőriztek bennünket és iratainkat. Majd a busz átjött a sorompón és ismét felülhettünk rá.

Szabadka a Vajdaság központja. A belváros központját két szökőkút ékesíti: a zöld 1985-ben, a kék színű pedig 2001-ben épült Zsolnay kerámiából, a város szecessziós épületeit díszítő kerámiákhoz és díszcserepekhez hasonlóan. Jelenleg a kék kút működik.

Városháza Szabadka központi épülete és egyúttal jelképe 1908-tól 1912-ig épült. Tornya 76 méter magas. Komor Marcell és Jakab Dezső ismert budapesti építészek tervezték. A Városháza ünnepélyes átadására 1912-ben került sor. A dekoratív szecessziós formavilágot a magyar szecesszió stilizált folklórelemei, a virágok, a virágformájú kerámiaékszerek és a kovácsoltvas dekorációk teszik teljessé. A Városháza központi terme az Ülésterem, amit pazar vitrázsablakok díszítenek. Funkcióját tekintve ez a Városi Tanács ülésterme, de tartanak itt koncerteket, esküvőket és más fontosabb eseményeket is. Akárcsak régen, a Városháza épületében ma is megtalálhatók a városi közigazgatási intézmények, a Történelmi Levéltár, a földszinten pedig butikok és bankok. A 45 méter magas Kilátóból felejthetetlen kilátás nyílik Szabadkára és környékére.

A városháza építésében meg kell említeni Róth Miksa tekintélyes vitrázs készítő (színes üveglakok, üvegfalak készítői, néha ólomkeretbe foglalva).

A tér egyik oldalán emelkedik a Raichle – palota. A palotát 1904-ben tervezte **Raichle** Ferenc saját maga és építészeti irodája számára. A minőségi alapanyag, a színek szokatlan kombinációja, a homlokzat, a belső tér és a hátsó udvar játékos térplasztikája teszik ezt az épületet a szecesszió egyik remekévé.

Raichle – palota: ma a Modern Művészeti Galéria és a Képzőművészeti Találkozó foglal helyet az épületben.

A fenn említett három építész keze nyomán alakult ki a 20. század eleji szecessziós városkép. Többek között a Zsinagóga, a Városi Múzeum, a Gimnázium, az egykori Vidéki és Kereskedelmi Bank, szálloda, és bérpaloták.

Szintén Raichle Ferenc tervezte, az egykori Vidéki és Kereskedelmi Bank épületét. Jelenleg ez Szabadka második legjelentősebb szimbóluma. A háború után ebben az épületben a Városi Könyvtár kapott helyet. A két Atlasz által tartott erkély alatt egy széttárt karú Turul madár látható.

A város színháza 1853-ban épült, amelyet eleve magyar nyelvű színtársulatnak építettek. Akkoriban a színtársulatok többsége vándorolt városról városra. Még Pesten is színházat először a német nyelvű társulat számára emeltek.

Blaha Lujza felszabadult, kedves, tiszta éneklésére figyelj a szakma, és Sipos Károly színiigazgató, a szabadkai színházba szerződteti a 15-éves Ludovikát, vagy, ahogy a címlapokon akkor szerepel: Kölesi Lujzát (1865). A Szabadkáról indult híres színésznő temetése az országban százezres tömegeket mozgított meg. Ravatalánál kétszáz-fős cigányzenekar búcsúztatta a Nemzet Csalogányát, Jókai és Ady nyughelye mellett kapott örök szállást.

Városnézés után a piacokat kedvelők és nem kedvelők megrohamoztuk a környék legnagyobb „Ócskapiacát”. Itt szinte minden kapható volt. Ünnepnapi lévén az árusok hamarabb zártak, így aztán a nagy nézelődést hamarabb abbahagyhattuk, főleg azok örömeire, akik nem lelkesedtek ilyesmikért.

Hazafelé tartva útbeejettük Palicsot, a hajdan volt híres-neves üdülőtelepet.

Palics első említése Paly néven 1462-ben, Mátyás király adománylevelében történt, amikor a pusztát anyjának ajándékozta. A települést a 19. század közepén kezdték felépíteni, ekkor fedezték fel a tó vizének és iszapjának gyógyító hatását. A városka mai szecessziós külsejét az 1900-as évek elején nyerte el. Az I. világháború idején már a Monarchia felkapott fürdővárosai között tartották számon.

„A fürdés a tóban nem engedélyezett, mindenki fürödhet saját felelősségre” – olvasható a Palicsi – tó több pontján a nyelvtanilag kicsit hibás magyar felhívás. Az egykori híres fürdőváros tava az elszaporodott mérgező algák miatt sötétzöld és nyálkás lett, a literenkénti 22 millió alga miatt nincs elég oxigén a vízben, ami halpusztuláshoz vezetett.

– Nagy hiba volt tönkretenni ezt a szép vizet. Szennyvizet vezettek sokáig bele, ezért lett ilyen csúnya.

Most már elvileg van benne szűrő, és néhány éve egy hajóról elkezdték a fertőtlenítést, de ez teljesen abbamaradt.

Víztorony Az építők terve ezzel az építménnyel az volt, hogy a látogató egy díszes kapun, a Víztornyon áthaladva közelítse meg a Nagyparkot és a tópartot. A magyar szecesszió jegyében készült, díszítését folklórelemek - csipke és hímzés-motívumok inspirálták. Palicsnak ezt a szimbólumát 1912-ben adták át ünnepélyesen, tervezői pedig az a Komor Marcell és Jakab Dezső volt, akik Szabadkára megálmodták a Városházát és Zsinagógát, Palicsra pedig a Nagyteraszt és a Női strandot.

Nagypark A Nagypark a Víztoronytól a tópartig húzódik. A parkot az angol kertek mintájára kezdték el ültetni 1840-ben, de a későbbi parkfelújítások során barokkos jegyeket kapott. 19 hektáron terül el, és egyedülálló kombinációját képezi a

természetes környezetnek és az építészeti értékeknek.

A **Vigadó** megnyitó ünnepségére 1912-ben került sor Palícson. Eredetileg is többfunkciós épületnek szánták. Az emeleti részen volt a pazar Bálterem, a földszinten pedig étterem és egy cukrászda. Az épület tó felőli részét két hatalmas nyitott terasz alkotja, amelynek mesterien kialakított kerítésléceit a magyar szecesszióra jellemző

motívumok díszítik.

Női strand A Palicsi-tó partján felépített Női strand a magyar szecesszió egy újabb remek példája. A mesebeli faépítményt a népművészetből kölcsönzött motívumok díszítik. A pihenés céljaira emelt szokatlan formájú építmény több mint száz év alatt sem veszett bájából és továbbra is vonzza magához a látogatókat. Érdekességképpen megemlíthető, hogy megépítésekor még más társadalmi szokások voltak érvényben, úgyhogy a nők csak a kíváncsi tekintetektől elzárva fürödtek a tóban.

Az egyik legenda szerint a Palicsi-tó a Pannon-tenger maradványa. Egy másik szerint egy Pál nevű pásztor könnyeiből keletkezett, aki ott legeltette nyáját. A tó régen keletkezett forrásvízből, annak ellenére, hogy a vize nagyjából a völgyet feltöltő csapadékokból származik. A víz összegyűlt a környező területekről, kimosva a nátrium kloridot, és ilyen módon a tó vize sós lett. Már a XVIII. század végén ismeretes volt, hogy a tó vize és iszapja gyógyhatású. A szabadkai orvosok 1837-ben fürdő kiépítését javasolták a tóparton.

A vasárnap este hagyományokhoz híven locsolkodással, eszem, iszom és dalolással zajlott, jókedvvel, bőséggel.

Én verset nem tudok, azt mondjanak a kicsik,
és csak azért jöttem, hogy igyak egy kicsit.

Én még kicsi vagyok, verset ezért nem is tudok
De majd jönnek a nagyok, aztán majd mondanak azok.

Húsvét van, odakinn, mosolyog az ég is,
Adjanak egy ezrest, mosolygok majd én is!

Minden férfi mondott, vagy felolvasott valamilyen vicces versikét. Ezek a nyomdaképesebbek az elhangzottakból.

4. nap 03. 28. hétfő

Ezen a napon hazafelé indultunk. A környék legnevezetesebb helyeit még bejártuk, mivel ritkán jutunk erre felé.

Hódmezővásárhely az első megállónk. Az ország legnagyobb közigazgatási területével rendelkező megyei jogú városa.

Évszázadok óta egyike az Alföld legfontosabb gazdasági és kulturális központjainak, a legsikeresebb egykori mezővárosok közé tartozik. A 20. század közepéig az ország legnépesebb városai közt tartották számon. 1950 és 1961 között Csongrád megye székhelye volt.

2009-ben Hódmezővásárhely az év települése lett. Szintén még ebben az évben Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város honlapja "Az Év Honlapja" címét nyerte el.

2010. június 19-én a város Magyar Örökség díjat kapott.

Sétánk útján elhaladtunk az alföld legrégebbi artézi kútja mellett.

Ezután a közeli református ótemplomba mentünk be, ahol a lelkész mesélt a régmúlt eseményekről és a jelenről.

A régi városháza a 19. század elején épült. A földszintes épület az önálló törvényhatósági jogú város (1873) közigazgatási hivatalainak megnövekedésével szűknek bizonyult. Az új városháza tervpályázatát 1890-ben írták ki. Az első díjat Pátria jeligéjű pályázatával Ybl Lajos (1855-1934) nyerte el. 1970. szeptember 4-én leégett a toronysisak, majd 1971. március 4-én a tetőszerkezet. A megrongálódott harangot a téren helyezték el. Az újat Gombos Lajos őrbottyáni harangöntő mester készítette. Az előcsarnokban márványtáblákon olvasható az építés dátuma, valamint a király, a miniszterelnök neve. Külön emléktáblát helyeztek el Ybl Lajos tiszteletére.

Fekete Sas Rendezvényház

A mai épület helyén a 19. században földszintes, majd egyemeletesre bővített vendégfogadó állt. Az akkori városi törvényhatóság 1893-ban hozott határozatot egy új, korszerű szálloda felépítéséről. A pályázatot Pártos Gyula (1845-1916) építész nyerte meg, az ő tervei alapján készült el a szálloda, amelynek ünnepélyes megnyitására 1905 karácsonyán került sor. Az épület külső megjelenésében eklektikus, főként neobarokk és rokokó elemekkel, a díszvakolások

finom ornamentikát, növényi díszítéseket hordoznak. Az egykori szálloda helyett ma Rendezvényház és Kávéház működik az épületben, az emeletén ma is elegáns bálakat, koncerteket és egyéb rendezvényeket tartanak. A bálterem a kávéház nyitva tartási idejében látogatható.

Orosházán folytattuk a városnézést a belvárosban. Hozzánk szegődött egy helybéli lakos és mesélni kezdte kedves városa eseményeit. Mivel szép és régi épületekkel nem dicsekedhet a település, elhatározták a szökőkutas hatalmas park létrehozását.

Üveg körtefa: Orosháza legújabb köztéri alkotása a közelmúltban átadott főtéren található. Az ötméteres alkotást a Kovács Júlia - Szilágy András művészházaspár álmodta meg és készítette el. Az Orosháza újratelepítése című üvegplasztika Európában is egyedülállónak számít ötméteres magasságával, a kompozíció estéenként fény- és hangjátékkal teszi különlegessé a város új főterének hangulatát.

Annak, hogy éppen egy körtefa készült el üvegből a város legfrekvenciáltabb pontjára, szimbolikus oka van. Maga az alapanyag arra utal, hogy a modern Orosháza egyik fundamentuma éppen az üveg, hiszen az üvegyári beruházások alapozták meg azt a gazdasági fejlődést, melyen a város átment az utóbbi évtizedekben. A körtefa pedig egy korabeli legendára utal: az 1744-ben az orosházi pusztára érkező zombai telepések Szent György napján érkeztek meg új földesuruk hívására, s egy hatalmas körtefa fogadta őket, melyhez kiköthették lovaikat.

Történelmi emlékpark: Bár annak idején komoly társadalmi vitákat váltott ki az orosházi szoborpark, mára már szerves része lett a városi életnek mind idegenforgalmi látványosságként, mind közkedvelt pihenőhelyként, sőt számos városi ünnepséget rendeznek itt.

Maga a művész saját weboldalán így vall a közel két évtizede elkészült parkról: „Egy egész teret kellett a város szívében újrakomponálnom, megterveznem, volt tehát bőven hely arra, hogy a magyar tragédiának emléket állítsak. De helyet kapott a város lakóinak története is. (...) Orosházát a századok során földig pusztították előbb a tatárok, majd a törökök, s harmadszorra az egykori zombaiak építették fel, lakták be. Erre a tragikus eseményre emlékeztet a park közepére helyezett 'Fájdalom Kapuja', két öt méter magasságú szikla, amely tartja a régi harang másolatát, s eléje egy sirató asszony került.

A park elején félkörben közepes sziklákat helyeztem el, s bennük történelmi évszámok: 1848, 1920, 1944, 1956. Ezek között halad el a szemlélő, majd belép a Fájdalom Kapuján át egy szabálytalan, hatalmas kőkeresztekkel betelepített temető idéző kertbe, ahol a tatárdúlás, török pusztítás évszámait hordozzák a keresztek. (...) De ahogyan továbbmegyünk az úton, felcsillan egy arannyal kiemelt évszám egy hatalmas sziklatömbben: 1991

Utunk végére **Gyopárosfürdőben** pihentük ki a négy nap fáradalmait.

A 6000 négyzetméteren elterülő, 4-csillagos gyopárosi fürdőkomplexumban élmény a fürdőzés.

Az Alföld gyöngyszemeként emlegetett Gyopárosfürdő egyszerre strand, élményfürdő, gyógyfürdő, sportközpont és szabadvízi programokat kínáló, gyönyörű természeti érték.

A csapat valamennyi tagja nevében megköszönöm a kirándulás szervezőjének és vezetőjének, az alapos felkészülést. Azt a lehetőséget, hogy általunk hazánk e ritkán járt tájával megismertett bennünket. Nem csak ismeretünk körét bővíthettük, hanem baráti kapcsolatokat is szerezhettünk, a csapatba tartozás örömét is megízlelhettük.

Órfi Imre a húsvéti út szervezője

Fotók: Kiskun Magda

Nagy Béla

Sasvári Gyula

Krónikám azt a célt is szolgálja, hogy beleolvasva, lapozgatva a szép emlékeket újra éljük, a kevésbé jókat pedig felejtsük el.

Változatlan szeretettel készítette: Kiskun Magda

Miskolc, 2016. április